

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**BUXORO DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI
AKADEMIK LITSEYI**

**TA’LIM JARAYONIDA INNOVATSION
G‘OYALAR VA TEXNOLOGIYALARNI JORIY
QILISH ZAMONAVIY TA’LIMNING BOSH
STRATEGIYASI**

Respublika ilmiy-amaliy konferensiya

MATERIALLARI

I-II SHO‘BALAR

**2025,
26.04**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**BUXORO DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI
AKADEMIK LITSEYI**

**TA’LIM JARAYONIDA INNOVATSION G‘OYALAR VA
TEKNOLOGIYALARNI JORIY QILISH — ZAMONAVIY
TA’LIMNING BOSH STRATEGIYASI**

**Respublika ilmiy-amaliy konferensiya
MATERIALLARI
2025-yil, 26-aprel**

**IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE IDEAS AND
TECHNOLOGIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS —
THE MAIN STRATEGY OF MODERN EDUCATION**

**PROCEEDINGS
of the Republican Scientific and Practical Conference
April 26, 2025**

**ВНЕДРЕНИЕ ИННОВАЦИОННЫХ ИДЕЙ И
ТЕХНОЛОГИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС —
ОСНОВНАЯ СТРАТЕГИЯ СОВРЕМЕННОГО
ОБРАЗОВАНИЯ**

**МАТЕРИАЛЫ
Республиканской научно-практической конференции
26 апреля 2025 года**

BUXORO - 2025

Mazkur to'plam O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ma'muriy islohotlar doirasida oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar sohasida davlat boshqaruvini samarali tashkil qilish chora-tadbirlari to'g'risida" 2023-yil 4-iyuldagi PQ-200-son qarori 9-bandiga hamda O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 2025-yil 19-fevraldagi 70-sonli buyrug'iga asosan Buxoro davlat texnika universiteti akademik litseyida 2025-yil 26-aprel kuni "Ta'lim jarayonida innovatsion g'oyalar va texnologiyalarni joriy qilish - zamonaviy ta'limning bosh strategiyasi" mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallaridan iborat.

Matnlarda foydalanilgan misol, ko'chirma va ma'lumotlar aniqligi uchun mualliflar javobgardirlar.

TASHKILIY QO'MITA

S.G'. Siddiqova	Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori, p.f.f.d. (PhD)
A. Naimov	O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Buxoro viloyati hududiy boshqarma boshlig'i
A.B. Nizomov	Buxoro muhandislik-texnologiya instituti, Ilmiy ishlar bo'yicha prorektor, i.d.f., professor
E.Z. Halimov	Buxoro muhandislik-texnologiya instituti akademik litseyi ijrochi direktori, p.f.n., dotsent

TASHKILIY QO'MITA A'ZOLARI

E.S. Nazarov	BDU “Fizika” kafedrası dotsenti, texnika fanlari nomzodi
D.T. Norova	BDTU akademik litseyi O‘IBD o‘rinbosari
G.I. Nazarova	BDTU akademik litseyi MMIBD o‘rinbosari
J.J. Kurbanov	BDTU akademik litseyi “Ijtimoiy-gumanitar” fanlar kafedrası o‘qituvchisi, falsafa fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
A.A. Qobilova	BDTU akademik litseyi “Ijtimoiy-gumanitar” fanlar kafedrası mudiri, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
G.Y. Sherbekova	BDTU akademik litseyi “Ijtimoiy-gumanitar” fanlar kafedrası o‘qituvchisi, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
S.S. Halimov	BDTU akademik litseyi “Aniq fanlar” kafedrası mudiri
I.X. Davlatov	BDTU akademik litseyi “Tabiiy fanlar” kafedrası mudiri
M.F.Nuriddinova	BDTU akademik litseyi “Ijtimoiy-gumanitar” fanlar kafedrası o‘qituvchisi, Respublika ilmiy-amaliy konferensiya kotibi

Anjuman o‘tkaziladigan joyi va manzili:

Buxoro davlat texnika universiteti akademik litseyi
Buxoro viloyati, Buxoro shahri,
Navoiyshoh ko‘chasi 12-B uy

Aloqa uchun telefon raqami:

Tashkiliy qo‘mita a‘zosi: +998905133001 // +998887960808

RAQAMLI TA’LIM MUHITIDA TALABALARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA MOBIL ILOVALARNING O’RNI

U. H. Hayitov - p.f.f.d.(PhD)., dotsent, BuxDU.

F.F. Norova – tayanch doktorant

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli ta’lim muhiti sharoitida talabalar kommunikativ kompetentligini shakllantirishda mobil ilovalarning o’rni tahlil qilinadi. Mualliflar mobil ilovalarning interaktivlik, real vaqt rejimidagi muloqot va jamoaviy ish uchun yaratgan imkoniyatlarini yoritib beriladi. Maqolada turli xil mobil ilovalar — onlayn munozara platformalari, taqdimot vositalari, til o’rganish ilovalari hamda simulyatsion o’yinlar orqali talabalar kommunikativ kompetentligi va ijtimoiy muloqot qobiliyatlari rivojlanishiga bo’lgan ta’siri ilmiy asosda ko’rib chiqilgan. Shuningdek, maqolada O’zbekistonda raqamli ta’lim sohasidagi davlat siyosati va istiqbolli yo’nalishlar ham yoritilgan. Tadqiqotlar mobil ilovalarning kommunikativ kompetensiyani samarali rivojlantirishdagi ahamiyatini isbotlaydi.

Kalit so’zlar: kommunikativ kompetensiya, mobil ilovalar, raqamli ta’lim, muloqot ko’nikmalari, onlayn ta’lim, interaktiv o’quv vositalari, sun’iy intellekt, raqamli savodxonlik

Kirish. Zamonaviy ta’lim tizimida texnologiyalarning o’rni tobora ortib bormoqda. Mobil ilovalar, ayniqsa, ta’lim jarayonini samarali qilish va talabalar turli ko’nikmalarini rivojlantirishda muhim rol o’ynaydi. Ushbu maqolada mobil ilovalardan foydalanib talabalar kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishning mohiyati, uning ahamiyati va ilmiy tadqiqotlarga asoslangan usullari tahlil qilinadi. Kommunikativ kompetensiya talabaning boshqalar bilan samarali muloqot qilish, o’z fikrlarini ifoda etish va guruhda hamkorlik qilish qobiliyatlarini o’z ichiga oladi. Mobil ilovalar bu kompetensiyani rivojlantirishda noyob vosita bo’lib, ular orqali talabalarga virtual va real muhitlarda muloqot ko’nikmalarini shakllantirish imkoniyatlari beriladi.

Zamonaviy jamiyatda kommunikativ kompetensiyani shakllantirishning asosiy omillaridan biri mobil ilovalarning rolidir. Ilmiy tadqiqotlarga ko’ra, bu kompetensiya talabaning til bilimlaridan tashqari, muloqot jarayonida axborotni to’g’ri qabul qilish, tushunish va etkazish qobiliyatlarini o’z ichiga oladi¹. Mobil ilovalar esa bu jarayonda talabalarga interaktiv platformalar, real vaqtda muloqot imkoniyatlari va jamoaviy ish tizimlarini taqdim etadi.

Masalan, L.S.Vigotskiyning ijtimoiy rivojlanish nazariyasiga ko’ra, o’quvchilarning kommunikativ ko’nikmalari ularning ijtimoiy tajribasi va o’qituvchi yoki tengdoshlari bilan o’zaro ta’sirida shakllanadi (L.S.Vigotskiy,

¹ D. H. Hymes, On Communication Competence, Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1971

1978). Mobil ilovalar bu ta’sirni kuchaytirib, talabalarga onlayn forumlar, chat-guruhlar va video konferensiyalar orqali muloqot qilish imkoniyatini beradi. Shu bilan birga, mobil ilovalar orqali talabalarning raqamli savodxonligi ham rivojlanadi, bu esa ularning umumiy kommunikativ qobiliyatlariga ijobiy ta’sir ko’rsatadi.

Ilmiy tadqiqotlar shuni ko’rsatadiki, mobil ilovalardan samarali foydalanish orqali talabalarning muloqot ko’nikmalarini rivojlantirish mumkin. Mobil ilovalardan foydalanib kommunikativ kompetensiyani shakllantirishda quyidagi usullarga alohida e’tibor talab qilinadi:

Onlayn munozara platformalari: Discord, Slack yoki Microsoft Teams kabi ilovalar talabalarga guruhlarda fikr almashish, loyihalar ustida hamkorlik qilish va o’z g’oyalarini taqdim etish imkoniyatini beradi. Bu ilovalar orqali talabalar real vaqtda muloqot qilib, o’zaro hayron qolish va qarshi fikrlarni muhokama qilishni o’rganadilar (Johnson & Johnson, 2020).

Taqdimot va vizualizatsiya ilovalari: Canva, Prezi yoki Powtoon kabi ilovalar talabalarga o’z fikrlarini vizual tarzda ifoda etish imkoniyatini beradi. Bu jarayonda ular o’z g’oyalarini aniq va ta’sirli tarzda etkazish ko’nikmalarini rivojlantiradilar.

Til va muloqot rivojlantiruvchi ilovalar: Duolingo, Babbel yoki Grammarly kabi ilovalar talabalarning til ko’nikmalarini oshirish orqali ularning yozma va og’zaki muloqot qobiliyatlarini yaxshilaydi. Bu ilovalar, ayniqsa, chet tillarini o’rganayotgan talabalar uchun foydali hisoblanadi.

Simulyatsion o’yinlar va rollar o’yini ilovalari: Kahoot, Classcraft yoki Minecraft Education Edition kabi ilovalar talabalarga jamoaviy ishda rol o’ynash, muammolarni birgalikda hal qilish va strategik muloqot qilish imkoniyatini beradi. Bu usul ularning ijtimoiy va kommunikativ ko’nikmalarini rivojlantiradi (Gee, 2003).

Video konferensiya ilovalari: Zoom, Google Meet yoki Cisco Webex orqali talabalar masofaviy muhitda hamkorlik qilish va o’z fikrlarini ifoda etishni o’rganadilar. Bu, ayniqsa, pandemiya davrida masofaviy ta’limning muhim vositasi bo’lib chiqdi.

Bir qator ilmiy tadqiqot natijalari mobil ilovalarning talabalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishdagi samaradorligini tasdiqlaydi. Masalan, AQSh da o’tkazilgan “Mobile Apps and Student Communication Skills” tadqiqotda onlayn platformalarda guruhlarda ishlash talabalarning muloqot ko’nikmalarini 25% ga oshirgan (Smith et al., 2021). Yevropa Ittifoqi davlatlarida amalga oshirilgan boshqa bir tadqiqotda mobil ilovalardan foydalanish talabalarning jamoaviy ish qobiliyatlarini sezilarli darajada yaxshilagan (European Commission, 2023). Bu tadqiqotlar shuni ko’rsatadiki, mobil ilovalar talabalarga faqat texnik ko’nikmalar emas, balki ijtimoiy va kommunikativ ko’nikmalar ham beradi.

O’zbekiston ta’lim tizimida ham mobil ilovalar orqali talabalarning kompetensiyalarini rivojlantirishga alohida e’tibor berilmoqda. Masalan, O’zbekiston Respublikasining 2022-2026 yilgi strategik rejasida raqamli ta’lim

vositalaridan foydalanish va talabalarning ijtimoiy ko‘nikmalarini rivojlantirish asosiy yo‘nalishlardan biridir.

Mobil ilovalardan foydalanib talabalarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish ularning zamonaviy jamiyatda muvaffaqiyatli bo‘lishi uchun muhim ahamiyatga ega. Ilmiy tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, onlayn munozara platformalari, taqdimot ilovalari, til rivojlantiruvchi vositalar va simulyatsion o‘yinlar orqali talabalarning muloqot ko‘nikmalari samarali rivojlanadi. Ushbu kompetensiyaning rivojlanishi nafaqat ularning akademik muvaffaqiyatlariga, balki ularning ijtimoiy hayotdagi samaradorligiga ham ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Kelajakda mobil ilovalar orqali kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish uchun sun’iy intellekt asosidagi yangi texnologiyalar va individualizatsiya qilingan o‘quv platformalaridan foydalanish imkoniyatlari o‘rganilishi kerak. Bu esa talabalarni global miqyosda raqobatdosh va innovatsion shaxs sifatida tayyorlashga yordam beradi.

Foydalangan adabiyotlar:

1. Hymes, D. On Communicative Competence. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
 2. Vigotskiy, L. S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.
 3. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. Cooperative Learning in Digital Environments. Journal of Educational Psychology, 112 789-801.
 4. Smith, J., Brown, T., & Lee, K. Mobile Apps and Student Communication Skills. Educational Technology Research, 68, 234-245.
 5. European Commission. Digital Tools in Education: Impact on Student Competencies. Brussels: EU Publications.
- Gee, J. P. What Video Games Have to Teach Us About Learning and Literacy. New York: Palgrave Macmillan.

INNOVATSION RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI PEDAGOGLARDA BANDLIK DARAJASINING YUQORI BO‘LISHI TURLI STRESSLARNI KELTIRIB CHIQUVCHI ASOSIY OMIL SIFATIDA

Vahobova Durdona To‘lanboy qizi - Andijon davlat pedagogika inistituti,
magistrant

Umriniso Shobduraximova – (PhD)., Andijon davlat pedagogika inistituti,

Annotatsiya. Hozirgi kunda ta’lim tizimi pedagoglar zimmasiga katta mas’uliyat yuklaydi. Ularning ish yuklamasi faqat dars o‘tish bilan cheklanmay, balki byurokratik talablar, o‘quvchilar va ota-onalar bilan ishlash kabi qo‘shimcha majburiyatlarni ham, o‘z ichiga oladi. Bu esa stress darajasining oshishiga va kasbiy charchoq (burnout) sindromiga olib kelishi mumkin. Shu bilan birga innovatsion raqamli texnologiyalardan oqilona foydalanish esa, pedagoglarning

D.B.Sohibov - Buxoro davlat pedagogika instituti, tayanch doktoranti.....	83
RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA TALABALARNING KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI SHAKLLANTIRISHDA MOBIL ILOVALARNING O'RNI	
U. H. Hayitov - p.f.f.d.(PhD)., dotsent, BuxDU.	
F.F. Norova – tayanch doktorant.....	86
INNOVATSION RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI PEDAGOGIYALARDA BANDLIK DARAJASINING YUQORI BO'LISHI TURLI STRESSLARNI KELTIRIB CHIQUVCHI ASOSIY OMIL SIFATIDA	
Vahobova Durdona To'lanboy qizi - Andijon davlat pedagogika inistituti, magistrant	
Umriniso Shobduraximova – (PhD)., Andijon davlat pedagogika inistituti.....	88
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СОЗДАНИИ МУЛЬТИМЕДИЙНЫХ И ЦИФРОВЫХ РЕСУРСОВ	
Мухамаджанов Шахриёр Солижанович – Phd., Начальник отдела Республиканского научно-методического центр развития образования	92
MASOFAVIY TA'LIMDA RAQAMLI PEDAGOGIKANING METODOLOGIK ASOSLARI	
Salimov Ro'zibek Nasim o'g'li – “Amaliy matematika va dasturlash texnologiyalari” kafedrası o'qituvchisi.....	95
TA'LIM-TARBIYA JARAYONINI INNOVATSION RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MUAMMOLARI	
Axmedova Hafiza Hakimovna - Buxoro muhandislik-texnologiya instituti litsey, o'qituvchi.....	99
TA'LIM SOHASIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR, O'QITISH JARAYONINI SIFATLI VA SAMARALI QILISHDA MUHIM ROLI.	
Jonimqulov Toxir Ibragim o'g'li - Qarshi davlat texnika universiteti, assistant.....	103
TA'LIM SOHASIDA INNOVATSION RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING FAOL QO'LLANILISHI TA'LIM-TARBIYA JARAYONI	
Jonimqulov Toxir Ibragim o'g'li - Qarshi davlat texnika universiteti.....	105
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA TA'LIM JARAYONINI MODERNIZATSIYA QILISH: IMKONIYATLAR VA MUAMMOLAR	
Amonova Nilufar Avaz qizi – Buxoro Davlat Universiteti, o'qituvchi	108
MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARNI STEAM TEXNOLOGIYASI ASOSIDA INTELLEKTUAL QOBILIYATLARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI	
D.SH.Jo'rayeva – Guliston davlat universiteti, doktorant.....	110

BUXORO DAVLAT TEXNIKA UNIVERSITETI AKADEMIK LITSEYI

MANZIL:

- Buxoro shahar, Navoiyshoh ko‘chasi 12-B uy
- Murojaat uchun telefonlar ([telegram](#)):

☎ +99890 5133001 Kurbanov J.

☎ +99891 4162932 Sherbekova G.

